

Pressemeddelelse

26. maj 2009

Prognosen

Som følge af navnlig den skærpede finanskrisens virkninger på den internationale efterspørgsel skønnes et reelt fald i **BNP** på 2½ pct. i 2009 efter et fald på lidt over 1 pct. i 2008. Den negative vækst i år afspejler hovedsagelig, at produktionen faldt kraftigt gennem 2008 og i starten af i år, og at produktionsniveauet derfor var meget lavt ved årets begyndelse.

Med baggrund i de besluttede, betydelige lempelser af finanspolitikken og lave renter samt begyndende vending i den internationale økonomi, er det lagt til grund at væksten igen bliver positiv i andet halvår 2009, og i 2010 skønnes BNP at vokse med 1 pct. Outputgabet vurderes at være blevet lukket i sidste del af 2008 og ventes at være negativt i 2009 og 2010, hvor det anslås til -2 pct. af BNP.. Der er stor usikkerhed om, hvornår vendingen i den internationale økonomi viser sig for alvor og styrken i den efterfølgende opgang.

Beskæftigelsen skønnes at falde med 74.000 personer i 2009 og 68.000 personer i 2010 som følge af faldet i produktionen i 2009 og en relativt kraftig produktivitetstigning i 2010 efter fald i produktiviteten i 2007-2008. I 2008 som helhed steg beskæftigelsen med 24.000 personer. **Arbejdsstyrken** skønnes at falde med 20.000 personer i 2009 og 28.000 personer i 2010, blandt andet fordi forringede jobmuligheder erfaringsmæssigt fører til, at mange unge søger ind i uddannelsessystemet, hvortil kommer den demografiske udvikling i retning af flere ældre og at antallet af grænsearbejdere ventes reduceret. I 2010 vil beskæftigelsen dermed være på nogenlunde samme niveau som i 2005.

Ledigheden stiger hastigt i øjeblikket, og stigningen ventes at fortsætte til udgangen af 2010, men efterhånden i et væsentlig langsommere tempo. Ledighedsgennemsnittet i 2009 skønnes at udgøre 105.000 personer eller 3½ pct. af arbejdsstyrken mod 52.000 personer i 2008. I 2010 ventes ledigheden at blive 145.000 personer i gennemsnit, svarende til 5 pct. af arbejdsstyrken. Det svarer nogenlunde til ledighedsniveauet i 2003/2004.

I 2009 og 2010 ventes **lønstigningstakten** i den private sektor som følge af det aftagende pres på arbejdsmarkedet at reduceres til 3¼ pct. mod en lønstigning på godt 4½ pct. i 2008. Lønstigningen ventes fortsat at være højere end i udlandet, hvilket i 2009 forstærkes af den stigende effektive kronekurs, således at lønkonkurrenceevnen fortsat forværres i 2009 og 2010.

Stigningen i **forbrugerpriserne** skønnes i 2009 at falde til 1,4 pct. mod 3,4 pct. i 2008 blandt andet som følge af lavere priser på olie og anden energi og stærkt aftagende fødevarerprisstigninger siden eftersommeren 2008, delvis som resultat af

finanskrisen. I 2010 skønnes inflationen at blive 2,1 pct. blandt andet som følge af højere afgifter i medfør af skattereformen og en moderat opgang i olieprisen. Siden juni 2008 har den danske inflation været højere end eurolandenes.

Husholdningernes reale disponible **indkomster** vurderes at vise en kraftig vækst i 2009 på 4½ pct. som følge af fremgang i reallønnen samt skattnedsættelserne og frigivelsen af SP-midler. I 2010 ventes en fortsat vækst på 2 pct. som resultat af skattnedsættelser og reallønsstigning. Ses bort fra engangsløftet af indkomsterne i 2009 fra frigivelsen af SP-indeståender, skønnes indkomststigningen i 2010 til 4 pct.

Det private forbrug faldt kraftigt i anden halvdel af 2008 som udtryk for en stor stigning i opsparingskvoten. Som følge af det lave niveau i begyndelsen af 2009 skønnes for året som helhed et fald i forbruget på 1¼ pct., selv om der ventes en vækst i 2. halvår som følge af frigivelsen af SP-midler. I 2010 ventes en stigning i forbruget på 2½ pct. på baggrund af den kraftige indkomstfremgang i 2009-10. Opsparingskvoten stiger dermed lidt yderligere gennem prognoseperioden.

Prisen på enfamiliehuse skønnes at falde med 7 pct. efter et anslået fald i 2008 på 3¼ pct. I løbet af 2009 ventes prisfaldet at høre op som følge af den lave rente på blandt andet etårige flexlån og den kraftige indkomstfremgang. Igennem 2010 ventes en svag prisopgang således, at ejerboligprisen for 2010 som helhed vil være uændret i forhold til 2009 svarende til et fortsat, men mere afdæmpet realt fald.

Boliginvesteringerne nåede i 2007 op på et historisk højt niveau på 7 pct. af BNP. Siden er boliginvesteringerne faldet, men de ligger stadig på et ret højt niveau. I 2009 skønnes en reduktion på 8½ pct. nogenlunde som i 2008. Faldet dæmpes med skønsmæssigt op mod 1½ pct.-enhed som følge af renoveringspuljen. I 2010 skønnes nedgangen at tage af til 3½ pct. i takt med den ventede stabilisering af ejerboligmarkedet.

De faste erhvervsinvesteringer faldt kraftigt i 4. kvartal 2008. De forringede internationale afsætningsmuligheder og faldet i produktionen skønnes at føre til en reduktion af erhvervsinvesteringerne på godt 8 pct. i 2009 efter et fald på 1½ pct. i 2008. Strammere kreditpolitik hos bankerne kan bidrage til faldet. I 2010 skønnes en lille vækst i erhvervsinvesteringerne på 1½ pct. i takt med omsvinget i produktionsudviklingen og den forudsatte forbedring af den internationale konjunktur. Lav rente vil understøtte erhvervsinvesteringerne.

Som følge af den finansielle krise ventes den **globale vækst** at falde til -1½ pct. i 2009 efter en vækst på 3 pct. i 2008. I 2010, hvor der regnes med en forbedring af konjunktursituationen blandt andet i kraft af de betydelige økonomisk-politiske lempelser, skønnes en moderat global vækst på knap 2 pct. I 2007 var den globale vækst 5 pct.

Det er især i en række europæiske lande samt USA og Japan, at BNP ventes at falde forholdsvis stærkt i 2009. **Markedsvæksten** for danske industrivarer vil på den baggrund blive $-9\frac{1}{2}$ pct. i 2009 mod $3\frac{1}{2}$ pct. i 2008 og $7\frac{3}{4}$ pct. i 2007. I 2010 skønnes en meget moderat markedsvækst på $1\frac{1}{2}$ pct.

Der skønnes på den baggrund og i lyset af fortsat forringelse af den danske lønkonkurrenceevne et stort realt fald i **industrieksporten** på godt 12 pct. i 2009. I 2010 ventes den begyndende forbedring af den internationale konjunktur at føre til en vækst i industrieksporten på godt 1 pct. Den **samlede eksport** af varer og tjenester ventes at falde med $7\frac{1}{4}$ pct. i 2009, mens der i 2010 ventes en fornyet, beskeden fremgang på $1\frac{1}{4}$ pct.

Det betydelige fald i den samlede efterspørgsel i 2009 skønnes at føre til et stort realt fald i **importen** af varer og tjenester på $6\frac{1}{4}$ pct., mens der i 2010 ventes en moderat importstigning på $2\frac{3}{4}$ pct. Det følger efter en meget kraftig mængdemæssig stigning på i alt 40 pct. under opsvinget fra 2003 til 2007.

Overskuddet på betalingsbalancen ventes at falde fra $38\frac{3}{4}$ mia. kr. i 2008 til 20 mia. kr. i 2009 og 15 mia. kr. i 2010, svarende til $\frac{3}{4}$ pct. af BNP. Svækkelsen af betalingsbalancen skal – ud over en forventet nedrevision af overskuddet i 2008 – blandt andet ses i lyset af den ændrede sammensætning af efterspørgslen med stort fald i eksporten i 2009 som følge af finanskrisen og relativt svag vækst i eksporten i 2010, mens væksten i den indenlandske efterspørgsel stimuleres af de omfattende ekspansive tiltag.

Som følge af den svækkede efterspørgsel og stigende ledighed samt den finanspolitiske lempelse skønnes der et underskud på **de offentlige finanser** i 2009 på $22\frac{1}{2}$ mia. kr. efter et overskud i 2008 på godt 63 mia. kr. De offentlige finanser er følsomme over for ændrede konjunkturer, udviklingen på de finansielle markeder og i olieprisen. Den betydelige svækkelse af saldoen i 2009 er foruden de markante finanspolitiske lempelser i høj grad udtryk for de automatiske stabilisatorer, som holder familiernes indkomster oppe under et tilbageslag. I 2010 skønnes med de anvendte forudsætninger om finanspolitikken – herunder forårets aftaler om skattereformen og grøn transportpolitik – et underskud på 60 mia. kr. eller $3\frac{1}{4}$ pct. af BNP.

ØMU-gælden skønnes at vokse fra knap 27 pct. af BNP i slutningen af 2007 til knap 39 pct. af BNP i slutningen af 2010 som følge af udstedelsen af det 30-årige statslån for 90 mia. kr. i efteråret 2008 og underskuddene på de offentlige finanser i 2009 og 2010. ØMU-gælden forøges som følge af de offentlige underskud og den stigning i låntagningen, som er nødvendig for at finansiere initiativer i forbindelse med den finansielle krise. Den offentlige nettoformue, som omfatter både aktiver og passiver, reduceres til omtrent balance i 2010.

Aktivitetens virkning fra **finanspolitikken** målt ved den ét-årige finanseffekt skønnes til 0,8 pct. af BNP i 2009. Med forårets aftaler om en grøn transport-

politik og *Forårspakke 2.0*, herunder løft af de kommunale anlægsinvesteringer, tilskudspuljen til renoverings- og bygningsarbejder samt udbetaling af SP-midler, skønnes aktivitetsvirkningen af de diskretionære lempelser til i alt 1 pct. af BNP i 2009. Aktiviteten ventes styrket yderligere i 2010 med en ét-årig finanseffekt svarende til ca. 0,5 pct. af BNP afledt af blandt andet igangsættelse og fremrykning af transportinvesteringer og skattnedsættelser som led i skattereformen i *Forårspakke 2.0*, hvis indfasning er underfinansieret i de første år.

I øvrigt

Yderligere oplysninger kan fås hos:

Afdelingschef Jakob Hald tlf. 33 92 40 63,

Kontorchef Martin Jørgensen (prognosen), tlf. 33 92 41 38

Udviklingen i statens og de samlede offentlige finanser er omtalt nærmere i *Budgetoversigt 1*, maj 2009.

Bilag

Tabel 1. Nøgletal

Tabel 2. Sammenligning med *Økonomisk Redegørelse*, december 2008

Tabel 1						
Nøgletal						
	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Stigning, pct.						
Realt BNP	2,4	3,3	1,6	-1,1	-2,5	1,0
Handelsvægtet BNP i udlandet	2,2	3,1	2,8	1,3	-3,5	0,6
Eksportmarkedsvækst (industrivarer)	5,9	8,9	7,7	3,5	-9,4	1,6
Lønkurrenceevnen i samme valuta	-1,3	-1,1	-3,1	-4,0	-3,1	-1,8
Industrieksport i faste priser ¹⁾	7,9	6,3	2,0	2,5	-12,3	1,3
Timeløn (DA's Strukturstatistik)	3,6	3,6	4,1	4,6	3,2	3,2
Forbrugerprisindeks	1,8	1,9	1,7	3,4	1,4	2,1
Kontantpris på enfamiliehuse	17,4	21,6	4,8	-3,2	-7,0	0,0
Eksportpriser, varer	5,0	3,7	1,8	7,0	-2,3	1,2
Importpriser, varer	3,6	3,1	2,9	6,3	-3,2	0,7
Bytteforhold, varer	1,4	0,6	-1,1	0,6	0,9	0,5
Timeproduktiviteten i private byerhverv	1,3	1,9	-2,3	-3,7	1,4	5,4
Real disponibel indkomst, husholdninger ²⁾	1,2	3,7	-0,3	0,2	4,6	2,0
Arbejdsmarked						
Arbejdsstyrke (1.000 personer)	2.868	2.891	2.935	2.933	2.913	2.884
Beskæftigelse (1.000 personer)	2.727	2.781	2.857	2.881	2.808	2.739
- heraf i privat sektor	1.902	1.956	2.035	2.067	1.983	1.910
- heraf i offentlig forvaltning og service	825	826	822	814	824	829
Beskæftigelse (ændring, pct.)	1,1	2,0	2,7	0,8	-2,6	-2,4
Ledighed (1.000 personer)	141	109	78	52	105	145
Ledige i pct. af arbejdsstyrken	4,9	3,8	2,7	1,8	3,6	5,0
Ledige i pct. af arbejdsstyrken, EU-def.	4,8	3,9	3,8	3,3	5,2	6,6
Obligationsrenter, valutakurs						
10-årig statsobligation (pct. p.a.)	3,4	3,8	4,3	4,3	3,7	4,1
30-årig realkreditobligation (do.)	4,4	5,1	5,4	6,1	5,5	5,6
Effektiv kronekurs (1980=100)	102,3	102,0	103,2	105,9	107,7	107,8
Betalingsbalance og udlandsgæld						
Vare- og tjenestebalancen, mia. kr.	75,8	49,5	36,2	37,6	35,7	30,3
Betalingsbalancen (do.)	67,1	47,0	12,0	38,7	19,9	14,9
Do. i pct. af BNP	4,3	2,9	0,7	2,2	1,1	0,8
Nettofordring på udlandet, mia. kr.	51,2	-26,9	-111,6	-152,6	-145,2	-130,7
Do. i pct. af BNP	3,3	-1,7	-6,6	-9,1	-8,3	-7,2
Offentlige finanser						
Offentlig saldo, mia. kr.	77,1	81,5	75,1	63,2	-22,5	-60,1
Do. i pct. af BNP	5,0	5,0	4,5	3,6	-1,3	-3,3
Off. bruttogæld (ØMU-gæld), mia. kr.	572,8	509,5	453,1	580,0	631,7	703,0
Do. i pct. af BNP	37,1	31,3	26,8	33,3	36,1	38,8
Skattetryk, pct. af BNP	51,0	49,8	48,8	48,5	46,6	45,9
Udgiftstryk (do.)	51,9	50,7	50,0	50,8	53,4	54,8

1) Ekskl. skibe og fly mv.

2) Den korrigerede indkomst.

Tabel 2				
Sammenligning med vurderingen i december af skønnene for 2009 og 2010 på udvalgte områder				
	2009		2010	
	Dec.	Maj	Dec.	Maj
Realvækst, pct.				
Privat forbrug ¹⁾	0,7	-1,3	1,1	2,5
Samlet offentlig efterspørgsel	1,2	2,4	1,2	1,1
- heraf offentligt forbrug ¹⁾	1,2	1,5	1,0	1,0
- heraf offentlige investeringer	1,2	14,2	3,8	2,0
Boligbyggeri	-6,0	-8,4	-5,0	-3,6
Faste erhvervsinvesteringer	-4,2	-8,2	-2,1	1,5
I alt endelig indenlandsk efterspørgsel	-0,2	-1,7	0,3	1,6
Lagerændringer (pct. af BNP)	0,0	-0,2	0,0	0,1
I alt indenlandsk efterspørgsel	-0,2	-1,8	0,3	1,7
Eksport	-0,1	-7,3	2,3	1,3
- heraf industrieksport ²⁾	-1,2	-12,3	2,0	1,3
Samlet efterspørgsel	-0,2	-3,8	1,0	1,6
Import	-0,1	-6,3	1,5	2,7
- heraf vareimport ³⁾	-0,6	-8,3	1,3	3,5
BNP	-0,2	-2,5	0,7	1,0
Bruttoværditilvækst	-0,2	-2,5	0,8	0,9
- heraf i private byerhverv ⁴⁾	-0,6	-3,5	0,7	0,8

1) Realvæksten i det offentlige forbrug er udtryk for væksten i resurseforbruget og ikke fremgangen i servicen og kan derfor ikke sammenlignes med realvæksten i det private forbrug.

2) Ekskl. skibe og fly mv.

3) Ekskl. skibe og fly samt energi.

4) Ekskl. boligbenyttelse og søtransport.

(fortsættes)

Table 2 (continued)
Comparison with the assessment in December of the trends for 2009 and 2010 in selected areas

	2009		2010	
	Dec.	May	Dec.	May
Change in 1.000 persons				
Arbejdsstyrke, i alt	-17	-20	-21	-28
Beskæftigelse, i alt	-37	-74	-49	-68
- heraf i den private sektor	-44	-84	-50	-73
- heraf i offentlig forvaltning og service	7	11	1	5
Ledighed	20	53	28	40
Stigning, pct.				
Eksportpriser, varer	-1,1	-2,3	0,7	1,2
Importpriser, do.	-1,4	-3,2	0,6	0,7
Bytteforhold, do.	0,4	0,9	0,0	0,5
Kontantpris for enfamiliehuse	-4,5	-7,0	0,0	0,0
Forbrugerprisindeks	1,6	1,4	2,2	2,1
Timeløn	4,3	3,2	4,0	3,2
Real disponibel indkomst, privat sektor	4,9	3,7	1,0	3,5
Do., husholdninger ⁵⁾	3,7	4,6	1,7	2,0
Timeproduktiviteten i priv. byerhverv ⁶⁾	2,0	1,4	3,5	5,4
Pct. p.a.				
Rente 1-årigt flekslån	3,5	2,8	3,6	2,7
Rente, 10-årig statsobligation	4,2	3,7	4,4	4,1
Rente, 30-årig realkreditobligation	6,0	5,5	5,9	5,6
De centrale balancestørrelser				
Betalingsbalancesaldo	32,0	19,9	43,0	14,9
Offentlig saldo	-0,3	-22,5	-22,9	-60,1
Ledighed (1.000 personer)	70	105	99	145
Eksterne forudsætninger				
Handelsvægtet, BNP-vækst i udl., pct.	0,0	-3,5	1,2	0,6
Eksportmarkedsvækst, pct.	-0,3	-9,4	3,1	1,6
Dollarkurs (kr. pr. dollar)	5,8	5,6	5,8	5,6
Oliepris, USD pr. td.	55,0	53,2	55,0	63,8
Oliepris, kr. pr. td.	319,3	299,5	319,3	357,3
5)	Korrigeret.			
6)	Ekskl. boligbenyttelse og søtransport.			